

*Яриновська К. Т.,
викладач кафедри слов'янської і германської філології та перекладу
Житомирського державного університету імені Івана Франка*

НЕОЛЕКСЕМИ ПЕРІОДУ 2022–2024 РОКУ У СУЧАСНИХ СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВАХ (НА МАТЕРІАЛІ ПОЛЬСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ)

Анотація. У статті розглядається проблема формування неологізмів у сучасних слов'янських мовах, у тому числі польської й української. Авторкою визначено, що серед основних завдань, котрі ставить перед нами філологічна наука в царині формування неології сучасних слов'янських мов є дослідження формування неології як науки, періодів її творення, проблема дефініціювання, основні характеристики й специфічні риси творчості. Домінантною проблемою, яка стала об'єктом дослідження є те, що мова є динамічною системою, тому весь час виникають нові одиниці, які потребують вивчення й дослідження. Актуальність вивчення абсолютно зумовлена сучасними історико-суспільними подіями та необхідністю вивчення лексичної складової мов. У статті проаналізовано визначення неологізму, особливості розвитку неології як науки та етапи її виникнення й становлення. Неологізми виникають через переломні моменти в історії, потребу називати нові явища та технології чи замінювати старі номінації новими, більш точними, а також через набуття вже наявними у мові словами нових значень та необхідність створити більш експресивні номінації. Найбільшого поширення неологізми набувають саме через мову засобів масової інформації, зокрема у висвітленні суспільно-політичних подій.

Стаття репрезентує основні теоретико-методичні аспекти процесу формування неологізмів та стан їх дослідження у сьогоденні. Авторами представлено постановку проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими й практичними завданнями, аналіз основних досліджень і публікацій із зазначеної проблеми, окреслено невідомі питання, порушені у статті, сформульовано мету та завдання, а також висновки й перспективи подальшого дослідження проблеми, оформлено список використаних джерел та літератури.

Ключові слова: неологія, неологізми, сучасна польська мова, сучасна українська мова, лексикологія.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Мова, як історично сформована система знаків та символів, є важливим елементом культурного спадку кожного народу. Вона відіграє роль не тільки засобу спілкування, але й відображення історії та національної ідентичності. Специфіка мови та словникового запасу народу свідчать про його унікальність і спосіб розуміння навколишнього світу [1].

Вивчення мовлення різних народів відкриває перед нами багато цікавих відомостей про їх культуру та спосіб життя. Кожна мова має свої власні особливості, які відображають культурні звичаї, традиції та цінності народу. Досліджуючи мовлення, ми можемо поглибити наше розуміння різноманітності культур у світі.

Неологія як наука виникла лише у другій половині ХХ століття, хоча сам термін був введений в науковий обіг вже на початку ХІХ століття і використовувався для позначення сукупності нових слів. У 1801 році в Парижі було опубліковано лексикографічну працю Л. Мерсьє «Neologie, ou vocabulaire de mots nouveier, ou pris dans des acceptions nouvelles» [2, с. 57]. Зважаючи на це, дослідження такої тематики є актуальним у нашому сьогоденні. Це підтверджує і той факт, що неологія сучасної польської й української мов є малодослідженою.

Виникненню неології як науки про неологізми сприяв «неологічний ренесанс» другої половини ХХ століття. Цей період відзначався значним приростом нових слів, які широко поширювалися, що було пов'язано з науково-технічною революцією, розвитком засобів масової комунікації, загальним прискоренням ритму життя суспільства тощо [3, с. 40].

Цікаво, що для української мови «неологічний ренесанс» наприкінці минулого століття не є чимось новим: дослідники зафіксували появу значної кількості неологізмів на початку ХХ століття, яка мала трохи відмінну природу. За думкою мовознавців, на це вплинули «не лише величезний розвиток окремих наук, переважно технічних, але й надзвичайний ріст української культури» [3, с. 3]. Основними причинами виникнення неологізмів у цей період є ті, що вказують як на розвиток української освіти, преси, наукової літератури, так і на перші спроби уніфікації української літературної мови, «щоб, наскільки це було можливо, зменшити велику відстань між так званою галицькою та наддніпрянською мовами» [4, с. 60]. Головними творцями нових слів у цей період стали перекладачі, журналісти, вчені, письменники, яким не вистачало «чисто народної простої мови» [4, с. 60] для задоволення своїх творчих потреб.

Проте, проблема виникнення та вживання нових слів стає особливо актуальною в сьогоденні. Виділяються характерні ознаки цієї проблеми, приміром, поширеність серед носіїв мови, ослаблення «внутрішнього цензора» і, як наслідок, поява великої кількості різних новоутворень [5, с. 2]. Це призвело до створення спеціалізованих центрів для вивчення мовних новоутворень в різних країнах світу, зокрема польську, українську, англійську, німецьку, французьку та інші [6, с. 58], а також до визнання неології окремим розділом лексикології.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з даної теми. Поява нових слів у будь-якій мові є процесом постійним і безупинним: науково-технічний прогрес, поява нових життєвих реалій, зміни в економіці, політиці та суспільному житті тощо вимагають нових слів – неологізмів. Неологічну лексику необхідно не тільки фіксувати, а й описувати, саме тому нео-

логізмам присвячено багато робіт вітчизняних та польських лінгвістів (Б.Ажнюк, С. Бирик, С. Єрмоленко, В. Жайворонок, Є. Карпіловська, Н.Клименко, Л. Лисиченко, Л. Омелченко, В. Русанівський, О. Тараненко, S.Bąba, D. Buttler, M. Dziwisz, G. Dziamska-Lenart, S. Gajda, M. Koszarska, K.Ożóg, H. Salich, H. Zgólkowa та багатьох ін.).

Розглядаючи історію дослідження проблеми нових слів, можна виділити кілька періодів:

- Намагання виділити нові слова в окрему категорію.
- Виділення окремих категорій слів в межах цієї групи через неоднорідність новотворів.
- Початок інтенсивного вивчення індивідуальних новоутворень як частини загальної проблеми дослідження неологізмів [7, с. 119].

Результати досліджень нових слів зазвичай фіксуються в словниках неологізмів.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. У сьогоденні в лінгвістиці відсутнє чітке визначення та розмежування основних понять у сфері неології. Вчені дотримуються думки, що об'єктом дослідження цієї науки є нове слово (неологізм), але надання чіткого визначення цьому терміну створює певні труднощі. Неологізм не є статичним і має динамічну природу, тому іноді важко визначити, коли новоутворення перебуває в статусі неологізму.

Формування мети статті. Домінантною метою цього дослідження є окреслення основних віх та особливостей процесу формування неологізмів у сучасній польській, українській мові та славістиці зокрема, зважаючи на зовнішній й внутрішній чинники формування лексики.

Поставлена мета передбачає реалізацію таких завдань:

- а) характеристика особливостей славістичної неології;
- б) висвітлення специфіки формування неологізмів сучасної української та польської мови у період 2022-2024 року;
- в) систематизація та узагальнення вже відомих напрацювань, щодо неологізмів, їх дефініцій, характерних рис тощо.

Реалізація поставленої мети та завдань можлива завдяки використанню методів аналізу, синтезу, вибірки, узагальнення й систематизації.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Тетяна Попова, досліджуючи неологізми, виділила кілька лінгвістичних підходів до вивчення новотворів, які визначають їх сутність:

- за стилістичною теорією, до неологізмів відносять стилістично зазначені слова, значення слів та фразеологізми, які містять у собі конотацію новизни, яка відчувається мовцем і залежить від його мовної компетентності [8, с. 4].
- психолінгвістична теорія, яку розробила С. Тогоєва, визначає неологізм як мовну одиницю, яка раніше не зустрічалася в мовленнєвому досвіді носія мови [8, с. 8].
- за лексикографічною теорією неологізми – це слова, які не знаходяться в словниках [8, с. 8].
- денотативна теорія визначає неологізм як слово, яке використовується для позначення нового явища (денотата), поняття тощо [8, с. 9].
- прихильники структурної теорії вважають, що до неологізмів слід відносити лише абсолютно нові слова зі структурними та формальними ознаками, які раніше не існували в мові.

За їхніми переконаннями, слова, створені на основі відомих морфем, можуть бути в будь-який момент відтворені мовцями, зрозумілі для них і не вважаються неологізмами [8, с. 10].

– конкретно-історична теорія, яку розвинула Н. Котелова, вимагає уточнення поняття новизни неологізму в часі та просторі. Вона вказує, що неологізм – це слова, які є новими для певного часу і/або для певного простору, національної мови, чи конкретного жаргону, або для мови та мовлення загалом [9, с. 7].

Проблеми виникають із спробами визначити і розмежувати такі поняття, як «неологізм» і «оказіоналізм». Деякі мовознавці протиставляють оказіоналізм і неологізм наступним чином: оказіоналізм розглядається як одиниця мовлення, яка виникає безпосередньо під час мовлення в конкретних мовленнєвих ситуаціях, має автора і здебільшого виникає випадково; неологізм розглядається як одиниця мови, яка існує окремо від контексту, здатна до відтворення, є загальномовною і виникає відповідно до законів і під тиском системи певної мови, досить закономірно.

Це розрізнення допомагає у визначенні суттєвих відмінностей між двома поняттями і враховує їхню роль у мовленні та мові.

За іншим визначенням, неологізми – це слова мови, які з'являються на початку своєї історії мовного життя. Вони виникають в певний період і згодом перестають бути новими, коли потрапляють до активної або застарілої лексики. З іншого боку, оказіональні слова не мають здатності старіти, тому вони не можуть бути вважаються новими словами і, відповідно, не можуть бути визнані неологізмами [10, с. 43].

Деякі вчені, як варіант неологізмів, виокремлюють потенційні слова (потенціолізми) та визначають їх як «слова, які фактично не існують, але могли б існувати, якби історична випадковість так вирішила» [11, с. 421].

У сучасній україністиці термін «оказіоналізм» зазвичай вживається для позначення «незвичних слів, створених у відповідності до конкретної ситуації, випадку або контексту з переважною спрямованістю на виразність, стилістичну маркованість і т. д.» [12, с. 47-48]. І серед основних відмінних ознак цих слів виділяють такі: регулярна відтворюваність (або невідтворюваність), словотвірна похідність, відсутність закріплення у словниках, функціональна одноразовість, виразність, можливість вибору номінативної функції, поширеність в сучасному мовленні і пізніша індивідуальна належність [13, с. 48].

Українська дослідниця Ж. Колоїз розглядає оказіоналізми як «прототипи кожного загальномовного неологізму» [14, с. 62] і розглядає таку модель функціонування та адаптації неологізмів у мові:

- Оказіональний неологізм – це нещодавно створений неологізм, який існує лише в межах конкретної мовної ситуації (наприклад, *дебахнулько* — *той, хто завдає шкоду, ломzing* — *відпочивати, п'ючи пиво Łomża*).
- Узуальний неологізм – це неологізм, який виходить за межі конкретної ситуації спілкування і сприймається суспільством, але ще не виходить за межі пасивного вживання (*тероборона, jesieniara* — *той, хто полює осінь*).
- Узуальний неологізм, який подолав межу пасивності і вже не вважається неологізмом (*паляниця, PLN-у* — *гроші, злоті зокрема*) [14, с. 80].

Ця модель описує послідовний розвиток неологізмів, починаючи від їх створення в конкретній ситуації спілкування та закінчуючи їх внесенням до активного мовного запасу.

Фіксація новоутворень у загальномовних словниках, як зазвичай вважається, відбувається в три етапи:

– Перша фіксація неологізмів в наукових статтях, дисертаціях та інших наукових роботах.

– Фіксація обраних найбільш поширених новоутворень у спеціальних словниках неологізмів.

– Остаточне закріплення неологізмів у мові, що підтверджується їх включенням до тлумачних словників [7].

Динаміка і різноманітність явища неологізмів вимагає оцінки за різними критеріями і, як результат, призвела до виникнення різних класифікацій.

Зазвичай виділяють наступні типи класифікацій для неологізмів за видом мовної одиниці:

Неолексеми – нові слова (*макроніти, промакроніти, twarzoksiżka* – *фейсбук*).

Неофраземи – нові фразеологічні звороти (*взяти затридні, a mi to lotto* – *мені байдуже на це*).

Неосемеми – нові значення старих слів (*натівець, zapodaj* – *подати щось конкретне або прохання ввімкнути якусь пісню*) [15, с. 30].

Серед неолексем виділяють такі підкатегорії:

1. Власне неолексеми – це слова, які відзначаються абсолютною новизною і як формою, так і змістом. Зазвичай це запозичення з інших мов (*істамнетити* – *знищувати ворога, plaskozietcy* – *прихильники теорії про те, що Земля плоска*).

2. Новотвори – це слова з новою формою і новим значенням, які створені на основі існуючих словотвірних моделей зі словами, які вже існують в мові (*чорнобайка* – *прокляте місце, parawaning* – *встановлення ширми (parawan – ширма)*).

3. Трансформації – це слова, у яких нова форма поєднується зі значенням, яке раніше передавалося іншими лексичними засобами (*оркостан-росія, alternatywka* – *людина, яка вирізняється уподобаннями від суспільства*).

4. Семантичні неологізми – це форми, які або повністю змінюють своє значення, або додають новий лексико-семантичний варіант до існуючої семантичної структури (*відвідати концерт Кобзона* – *померти, smakówka* – *модернізоване від “смачного”*) [8, с. 15].

Огляд мовознавчої літератури свідчить, що в межах сучасної неології виділяють два основні напрями: по-перше, це дослідження оновлення словникового складу мови (об'єктом вивчення є неологізм); по-друге, питання лексикографування новотворів (неологізм виступає об'єктом неографії). Крім цього, деякі дослідники пропонують потрактовувати термін «неологія» більш широко – як науку про нові явища мовної системи, що дозволяє сформувати окремий напрям розвитку неології, зокрема, досліджувати неологізм у контексті міжрівневого підходу до мови [8, с. 8–9].

Неологізми можна класифікувати за наступними ознаками: За видом означуваного поняття або явища:

– Нові реалії: слова, що позначають нові поняття або явища.

– Старі реалії: слова, які надають нове значення вже існуючим поняттям або явищам.

– Актуалізовані реалії: слова, які надають новий актуальний контекст вже існуючим поняттям або явищам.

– Реалії, що вимирають: слова, які вживаються для позначення вимираючих понять або явищ.

– Реалії, що не існують: слова, які створені для позначення уявних або нереальних понять або явищ [16].

За ступенем новизни мовної одиниці:

– Абсолютні неологізми (сильні): слова, яких раніше не було в мові.

– Відносні неологізми (слабкі): слова, які існували або існують у мові, але отримали нове значення.

За способом утворення:

– Запозичені: слова, які були запозичені з інших мов.

– Словотвірні: слова, що були створені за допомогою словотвірних моделей конкретної мови.

– Семантичні: слова, що були утворені через переосмислення слів, які вже існують у мові, включаючи метафоричні, метонімічні, звуження або розширення значення тощо.

За рівнем соціалізації:

– Узуальні неологізми: слова, які вже ввійшли в мовну систему.

– Оказіональні неологізми: слова мовлення, які можуть бути розділені на потенціоналізми (слова, які згодом можуть стати узуальними неологізмами) та індивідуально-авторські неологізми [17].

Ця класифікація допомагає розрізняти та аналізувати різні типи неологізмів в мові.

За типом освоєння неологізми можна поділити на такі категорії:

– моментальні входження: це неологізми, що виникають одночасно з появою важливих та актуальних понять і реалій. Вони з'являються у мовленні практично миттєво, коли суспільство стикається з новими явищами або поняттями.

– поступові входження: це неологізми, які апробуються в мові через вживання в синонімічних рядах. Їх поширення у мові відбувається плавно, і вони конкурують з уже існуючими словами, що позначають подібні поняття.

– несподівані (випадкові) входження: це okazіональні текстові утворення, які, після тривалого вживання у мові і під впливом соціальної апробації, врешті-решт входять до нормативного словника. Ці неологізми зазвичай починають як випадкові, но потім стають більш поширеними і затвердженими в мовленні [18].

Деякі дослідники, такі як Ж. Колоїз і Н. Копилова, розглядають неологізми на всіх мовних рівнях і виділяють неологізми, які можуть відноситися до різних аспектів мови, такі як фонетичні, граматичні, лексичні, синтаксичні тощо.

Трактування неологізму включає об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Об'єктивні ознаки включають час появи новизни і прикріплення до певних часових меж. Наприклад, можна визначити, коли нове слово вперше з'явилося в мовленні. Проте кінцева межа неологізму є суб'єктивною, оскільки вона залежить від психологічного відчуття новизни і «свіжості» мовця [9, с. 12]. Ознаки, які допомагають класифікувати новоутворення, розширюють розуміння самого поняття неологізму і допомагають надати йому конкретне визначення.

Згідно з визначенням О. Стишового, неологізми охоплюють слова, словосполучення, фразеологізми і окремі їхні значення, які виникли для позначення нових реалій і понять на певному етапі розвитку мови. Їхнє вживання може бути обмеженим територіальними, соціальними або іншими чинниками, і вони зазвичай виникають через актуалізацію цих реалій [12].

Якщо розглядати неологізми 2022–2024 року, то більшість із них в українській мові виникли конкретно під час російсько-української війни. Досить цікаві приклади неологізмів, пов'язаних із зазначеною тематикою наводять Світлана Кухарьонук та Ірина Вітюк у своїй статті. Приміром, “сепари, ватники, байрактарити, поребрік, хаймарсити, ординці, русня, бавовна, чорнобайти, шойгувати” [11]. У польській неології ці слова відображають різні тематичні групи й рефлексують на обставини, які оточують комунікантів.

Крім того, в цьому визначенні включені okazіonalіzmi, які є індивідуально-авторськими новаціями та можуть вживатися одноразово в мовній практиці конкретного автора, видання, редакції або в конкретному тексті.

Підсумовуючи зазначимо, що неолексеми – це специфічний клас слів, які вперше з'являються в мовленні з певною метою – для номінації нових реалій, понять, або для вираження нових значень, які виникають у розвитку суспільства, культури та науки. Це слова, що відрізняються від традиційного мовлення та мають важливий культурний, соціальний або науковий контекст.

Основні ознаки неолексем:

- новизна. Вони створюються з метою вираження сучасних понять та ідей.

- словотвір. Неолексеми часто утворюються шляхом афіксації (додавання префіксів чи суфіксів), скорочення слів, чи створення складних слів.

- семантика. Важливою особливістю неолексем є їх семантика. Вони часто виражають сучасні поняття, технології, культурні та соціальні явища.

- актуальність. Неолексеми відображають актуальні питання і тенденції в суспільстві. Можуть бути пов'язані з розвитком технологій, змінами в політиці чи суспільстві, новими науковими відкриттями тощо.

- соціокультурний контекст. Неолексеми відображають соціокультурний контекст, в якому вони з'являються. Вони часто мають емоційне, стилістичне чи експресивне забарвлення.

Неолексеми відіграють важливу роль у розвитку мови та вираженні сучасних ідей. Вони віддзеркалюють динаміку суспільства, дозволяючи мові відповідати на виклики сучасності. Крім того, неолексеми сприяють багатогранності мовлення та розширюють лексичний запас мовців. Наприклад, “селфі” – відображає новий тип фотографії, де люди фотографують самих себе; “карантин” – у сучасному контексті, це слово отримало нове актуальне значення, пов'язане з обмеженням поширення інфекцій, “вебінар” – відображає онлайн-семінари, які стали популярними завдяки технологічним зручностям. З огляду на те, що процес неологізації в українській мові ще не завершено, йому й надалі приділяють увагу мовознавців [5].

Таким чином, кожне нове слово мови, як неологізм, має конкретного автора або походить від певної індивідуальної авторської ініціативи. Після свого створення слово може пройти процес соціалізації, який включає в себе прийняття та використання цього слова посередниками мови, такими як журналісти, письменники, викладачі, науковці і інші. Якщо слово отримує популярність та стає загальноновживаним в мовленні значної кількості мовців, то воно лексикалізується. Це означає, що воно стає частиною мовної системи та фіксується в словниках загальноновживаної лексики.

Висновки з дослідження і перспективи подальших пошуків у даному науковому напрямку. Неологія як наука виникла лише у другій половині XX століття, хоча сам термін «неологія» був введений в науковий обіг вже на початку XIX століття і використовувався для позначення сукупності нових слів.

Те, що наука є новою дає змогу розглядати її як плацдарм для вивчення й дослідження слів-неологізмів. У статті репрезентовано узагальнені й систематизовані дані щодо теорій виникнення неологізмів (стилістична, психолінгвістична, лексикографічна, денотативна, структурна, конкретно-історична). Розглянуто проблему дефініціювання неологізмів, оскільки за однією із версій, неологія тісно пов'язана із okazіonalіzmi, а за іншими – це кардинально відмінні речі. Неологія XXI століття, 2022–2024 року зокрема відображає те, що відбувається у світі й суспільстві, саме тому польські неологізми цього періоду характеризуються розвитком науки й техніки, молодіжного сленгу, інших сфер діяльності та життя і є досить різноманітними за своїм складом і значенням. Натомість, українська неологія відображає переважної події повномасштабного вторгнення та лівова частка належить саме означенню людей, явищ чи дій цього періоду.

Неолексеми є важливою частиною мови, яка дозволяє їй адаптуватися до змін в сучасному світі. Вони віддзеркалюють актуальні та нові явища, розширюючи лексичний запас мовців та допомагаючи мові залишатися живою та актуальною. Перспективи подальшого дослідження вбачаємо у вивченні неологізмів із точки зору польсько-українського перекладу.

Література:

1. Андрощук Л. Мова, мовлення, мовна комунікація. *Наукові конференції: веб-сайт*. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/286> (дата звернення: 15.12.19).
2. Mercier Louis-Sébastien Néologie; ou, Vocabulaire de mots nouveaux, a renouveler, ou pris dans des acceptions nouvelles: Mercier, Louis-Sébastien, Louis-Sébastien Mercier Hard Press, Mar 14, 2020. 452 pages.
3. Гавран М., Білик О., Пуга О. Неологізми – джерело збагачення словникового складу англійської мови. *Сучасні тенденції розвитку філології та лінгвістики: матеріали II Науково-практичної конференції* (Київ, 29–30 травня 2020 р.). 2020. С. 38–41.
4. Грималюк А. До проблеми актуальності позитивно конотативного аспекту семантики німецьких фразеологізмів у пресі XXI століття. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Філологічна. 2015. Вип. 52. С. 79–82. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzuoaf_2015_52_29. (Дата звернення 20.10.2024 рік).
5. Вусик Г., Павлик Н. Неологізми як мовне відображення російсько-української війни 2022 року. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Випуск 23. Том 1. С. 52–57.
6. Колоїз Ж. Українська неологія: здобутки та перспективи. *Наукові праці. Філологія. Мовознавство*. Том 105. С. 57–62.
7. Ставицька Л. О. Короткий словник жаргонної лексики української мови. Київ: Критика, 2003. 334 с.
8. Стишов О. А. Динамічні процеси в лексико-семантичній системі та в словотворі української мови кінця XX ст. (на матеріалі мови засобів масової інформації): автореф. дис. докт. філол. наук. Київ, 2003. 36 с.
9. Косович О. В. Оказіональне словотворення в сучасній французькій мові (на матеріалі мови мас-медіа, Інтернет-видань і художніх творів): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.05 “Романські мови”. Київ, 2008. 20 с.

10. Лисиченко Л. А. Багатозначність у лексико-семантичній системі: структурний, семантичний, когнітивний аспекти. Харків : Основа, 2008. 89 с.
11. Вокальчук Г. Словотворчість українських поетів XX століття : монографія. Національний ун-т «Острозька академія». Острог : Нац. ун-т «Острозька академія», 2008. 535 с.
12. Стишов О. А. Українська лексика кінця XX століття (на матеріалі мови засобів масової інформації): монографія. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2003. 392 с.
13. Fleischer W. Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache: VEB Bibliographisches Institut Leipzig, 1982. 250 с.
14. Колоїз Ж. До питання про диференціацію основних понять неології. *Вісник Запорізького державного університету*. Запоріжжя, 2002. №3. С.78–83.
15. Carroll N. The Philosophy of Horror or Paradoxes of the Heart. New York, 1990. 272 p.
16. Martincová O. Problematika neologismů v současné spisovné češtině. Praha : Univ. Karlova, 1983. 160 s.
17. Urban Dictionary. URL : <https://www.urbandictionary.com/define.php?term=Ukrained> (дата звернення : 20.11.2024).
18. Новікова Є. Б. Неологізм, okazionalizm, потенційне слово: проблеми розмежування. *Лінгвістичні дослідження: зб. наук. праць ХНПУ ім. Г.С. Сковороди*. 2017. Вип. 45. С. 97–102.

Yarynowska K. Neolexemes in modern Slavic languages (based on Polish and Ukrainian material)

Summary. The article examines the problem of the formation of neologisms in modern Slavic languages, including Polish and Ukrainian. The author determined that among the main tasks that philological science sets before us in the field of the formation of neology of modern

Slavic languages is the study of the formation of neology as a science, the periods of its creation, the problem of definition, the main characteristics and specific features of creativity. The dominant problem that has become the object of research is that language is a dynamic system, so new units that need to be studied and researched all the time arise. The relevance of the study is absolutely determined by modern historical and social events and the need to study the lexical component of languages. The article analyzes the definition of neologism, the peculiarities of the development of neology as a science and the stages of its emergence and formation. Neologisms arise due to turning points in history, the need to name new phenomena and technologies or replace old nominations with new, more accurate ones, as well as due to the acquisition of words already present in the language new meanings and the need to create more expressive nominations. Neologisms are most widespread precisely through the language of the mass media, in particular in the coverage of social and political events.

The article represents the main theoretical and methodological aspects of the process of formation of neologisms and the current state of their research. The authors present a general statement of the problem and its connection with important scientific and practical tasks, an analysis of the main studies and publications on the specified problem, outline the unresolved issues raised in the article, formulate the goal and task, as well as conclusions and prospects for further research of the problem, a list of used sources and literature is drawn up.

Key words: neology, neologisms, modern Polish language, modern Ukrainian language, lexicology.